अनेनेति अनेनप्रकारेणरूपादिग्रहतत्संस्कारपरंपरयाप्रगृहीतंघ्राणादीनांरूपंपुरातनैर्ऋषिभिः वेदादितिशेषः त्रिभिर्मानस्रेयमातृभिः पूर्णब्रह्मतस्यआहुतिराव्हानं आहुतयोवैनामैतायदाहुतयएताभिर्वैदेवान्य जमानोहुयतीतिश्रुतेः तत्यैस्तैःउपाधिभूतैर्दर्पणैरिवब्रह्मप्रज्ञापकैरित्यर्थः आपूर्णाःसर्वेलोकाइतिशेषः तेचत्रयःतेजसास्वात्मज्योतिषापूर्यंतितेवैवसत्तावंतोभवंतीत्यर्थः एवंदृष्टिसृष्टिरनेनश्लोकेनसूचिता ॥ २८ ॥ इत्याश्वमेधिकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेविंशोऽध्यायः ॥ २० ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ पूर्वत्रघ्राणाद्युपाधिभूतात्माघ्राताहमित्याद्यभिमानवान्ध्येयादीन्प्रकल्प्यघ्राणादींस्तर्पयतीत्यु क्तं इदानींप्राणेभ्योदेवादेवेभ्योलोकाइतिश्रुत्यनुसारादिंद्रियाण्येवस्वकल्पितेषुदेवेषुदेवद्वारास्वकल्पितान्लोकांस्तर्पयंतीत्युक्त्याभूतात्मविकल्पकत्वंनास्तिअपितुजडस्यैवतदितिविविनक्ति अत्रापीति अत्रद ष्टिसृष्टिप्रकारेविवेचनीये ॥ १ ॥ श्रोत्रमिति अथातोविभूतयोस्यपुरुषस्यतस्यवाचासृष्टौपृथिवीचाग्निश्चेत्याद्यैतरेयकेश्रोत्रेणसृष्टादिशश्चंद्रमाश्चेतिवचनात्श्रोत्रंसर्वैःशब्दैःसहाप्येतीतिकौषीतकिवचना

अनेनैवप्रकारेणप्रगृहीतंपुरातनैः ॥ पूर्णाहुतिभिरापूर्णास्त्रिभिःपूर्यंतितेजसा ॥ २८ ॥ इतिश्रीमहाभारतेआश्वमेधिकेपर्वणिअनुगीतापर्वणिब्रह्मगीतासु विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ब्राह्मणउवाच अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ निबोधदशहोतॄणांविधानमथयादृशं ॥ १ ॥ श्रोत्रं त्वक्चक्षुषीजिह्वानासिकाचरणौकरौ ॥ उपस्थंवायुरितिवाहोतॄणिदशभामिनि ॥ २ ॥ शब्दस्पर्शौरूपरसौगंधोवाक्यंक्रियागतिः ॥ रेतोमूत्रपुरीषाणांत्यागो दशहवींषिच ॥ ३ ॥ दिशोवायूरविश्चंद्रःपृथ्व्यग्नीविष्णुरेवच ॥ इंद्रःप्रजापतिर्मित्रमग्नयोदशभामिनि ॥ ४ ॥ दशेंद्रियाणिहोतॄणिहवींषिदशभाविनि ॥ विष यानामसमिधोहूयंतेतुदशाग्निषु ॥ ५ ॥ चित्तंस्रुवश्चवित्तंचपवित्रंज्ञानमुत्तमं ॥ सुविभक्तमिदंसर्वंजगदासीदितिश्रुतं ॥ ६ ॥ सर्वमेवाथविज्ञेयंचित्तंज्ञानमवे क्षते ॥ रेतःशरीरभृत्कायेविज्ञातातुशरीरभृत् ॥ ७ ॥

च्चदिगाद्यात्मकेसूत्रात्मनिसविषयाणिश्रोत्रादीनिप्रविलापयेदित्यर्थः ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ चित्तमिति एतत्प्रविलापनंस्रुवस्थानीयेनचित्तेनैवकर्त्तव्यंनवायुनिरोधादिनाहठेन मनसैवेंद्रियग्रामंविनियम्ये तिगीताषष्ठोक्तेः वित्तंसंस्काराःपुण्यपापेवा यथास्रुवेणाज्यमग्नौहुत्वास्रुवमग्निदक्षिणार्थंवित्तंचत्यजंतिएवंमनसासविषयाणींद्रियाणिकारणेप्रविलाप्यमनःकारणंसुकृतदुष्कृतेचत्यजेदितिरूपकद्वाराप्रपंचितं एवंकृतेयदवशिष्यतेतदाह पवित्रंज्ञानमुत्तममिति पवित्रंअसंगं उत्तमंचरमं नातःपरतरंकिंचिदस्ति पुरुषान्नपरंकिंचिदितिश्रुतेः सुविभक्तंज्ञानात्पृथग्भूतं इदंचित्तादिशब्दाद्यंतं ॥ ६ ॥ सर्वमिति अथेतिप क्षांतरे विज्ञेयंसर्वंचित्तमेवेतिसंबंधः ज्ञानंतुतत्प्रकाशकंअवेक्षतएवकेवलंनसज्जातइत्यर्थः नन्वेवंकथंसुविभक्तानामपिज्ञानज्ञेयानांअविभागप्रत्ययइत्याशंक्यतत्रायःपिंडवत्सान्निध्यमात्रादित्याह रेतइत्यादिना रेतोजन्येशरीरेभिमानवान्तस्यकायेषाट्कौशिकेविज्ञाताजीवःसूक्ष्मशरीरभृल्लिंगाभिमानीअस्ति ॥ ७ ॥

Digitized by Google